

מערך שיעור

היישוב שלי

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ג'

ציר מוביל: היישוב שלי – פרק בסיפור העם היהודי

רעיון מרכזי: הבנת הסיבות והמניעים להקמת היישוב שלי וחיבור רגשי לסיפור ראשית היישוב.

נושא: היישוב שלי

מיומנויות:

אוריינות לשונית: הבעה בעל פה ובכתב

אוריינות מידע: איסוף, עיבוד וארגון מידע

חשיבה יצירתית: בניית תוצר חזותי

ערכים וסוגיות לדיון:

כיבוד ערכי המורשת - מחויבות לערכי המורשת והזהות היהודית,

בין-תחומיות: היסטוריה, שפה, אומנות, גאוגרפיה

פתיחה

מטרה: לעורר סקרנות ולחבר את התלמידים להיסטוריה של היישוב דרך הפתעה מסתורית וחפצים סמליים.

מה עושים?

1. מציגים "תיבה מסתורית", שיש בה חפצים או תמונות מן העבר, הקשורה לתולדות היישוב (נספח א).
שואלים: נחשו מה יש בתוך התיבה? מהו החפץ הזה לדעתכם?
איך הוא קשור לימים הראשונים של היישוב שלנו?
 2. מוציאים מן התיבה מכתב ומקריאים מכתב דמיוני מהעבר - ממתיישב ראשון (נספח ב).
שואלים: מה הייתם רוצים לגלות על הסיפור שלו?
- היום נלמד על הסיפור של היישוב שלנו וכיצד הוא חלק מהסיפור הגדול של ארץ ישראל.**

מה צריך?

רעיונות לחפצים
לתיבה
מכתב מהתיבה
(ראה נספחים)

למידה פעילה

מטרה: לחקור ולהעמיק במרכיבי סיפור ההתיישבות המקומית והבנת הקשר לסיפור היישוב

למורה:

מטרת הפעילות היא להמחיש לתלמידים את תהליך ההקמה של יישוב חדש ולחזק הבנה של מושגים כמו תשתיות, קהילה, צרכים של תושבים ראשונים.

תשתית זה כל מה שצריך כדי לבנות יישוב שבו אנשים יכולים לגור, לחיות ולעבוד. למשל: כבישים, צינורות מים, חשמל, ביוב, גנים ובתי ספר, תחבורה.

צרכי הקהילה הם הדברים שאנשים שגרים ביישוב צריכים בשביל לחיות טוב ביחד. למשל: מקום ללמוד (בית ספר), מקום לרפואה (מרפאה), מקום לפגוש חברים (גן ציבורי, בית קהילה), מקומות עבודה, חנויות לקנות אוכל ובגדים, ביטחון (משטרה, גדר, שמירה).

מה עושים?

מתחלקים לקבוצות. כל קבוצה תקבל את המשימה:

בונים יישוב - דמיינו שאתם המתיישבים הראשונים שהגיעו למקום חדש, כמו סבא של יעקב מהמכתב. אין פה כלום - רק אדמה ושקט. מה תצטרכו לבנות קודם?

- מה נבנה ראשון? (באר מים, דרך, צריפים)
- מה יגיע בהמשך? (מוסדות חינוך, בית כנסת, חנות, מרפאה, דרך גישה)
- מי יתכנן את כל זה? (מתיישבים, עולים חדשים, משרדי הממשלה)
- מה הכי חשוב לדעתכם שיהיה ביישוב חדש? (התייחסו לתחומים: מגורים, מסחר, בית כנסת, בריאות, חינוך, מנהל קהילתי)
- איך מחליטים איפה לבנות מה? (אזור בארץ, גובה, מקורות מים, אקלים) מיקום התפקודים השונים בתוך היישוב)
- סוג המגורים: בניינים רבי-קומות, בתים צמודי-קרקע.
- מה גודל היישוב שאתם מתכננים? עד כמה הוא יגדל בעתיד? (מספר התושבים המתוכנן)

תוצר :

אפשרות א: יצירת דגם קטן של היישוב המתוכנן בתחילת דרכו.
אפשרות ב: ציור שיתופי של היישוב בראשיתו, שממחיש את התהליך ההיסטורי תוך מתן ביטוי לחשיבה אישית של התלמידים.

מה צריך?

בריסטולים, כלי כתיבה, צבעים

אפשרות נוספת - הכנת דגם: קרטון, צבעים וחומרי יצירה, קופסאות קטנות, מקלות ארטיק, פלסטלינה וכו'

עיבוד וסיכום

מטרה: לסכם את נושא השיעור תוך מתן מקום לביטוי רגשי ויצירתי.

מה עושים?

הצגת התוצרים וסיכום מילולי: "הכי ריגש אותנו..." "אם היינו חיים כאן פעם..."
"מעגל שייכות": התלמידים עונים: אני מרגיש שייך ליישוב שלי כי...
אני אוהב את היישוב שלי כי..

להמשך המסע

כתיבת מכתב דמיוני: כתבו מכתב כאילו אתם ילדים שחיים ביישוב לפני 60 שנה. ספרו איך החיים נראו אז: מה עשיתם? איפה גריתם? למה עליתם לארץ?

משימת צילום: צלמו מקום ביישוב שנראה לכם חשוב להיסטוריה של המקום, כתבו משפט קצר: בחרתי במקום הזה כי...

צידה לדרך (נספחים)

נספח א: רעיונות לחפצים בתיבת הפתיחה

- צילום ישן של היישוב – למשל, תמונת רחוב מרכזית או מבנים בראשית הקמתם.
- מפה עתיקה או תרשים – מפת האזור או תוכנית ראשונית של היישוב, המסייעות להבין היכן הוקם ומה היה סביבו.
- כלי עבודה חקלאי קטן – למשל, מעדר חלוד קטן, חלק ממחרשת יד, פטיש ישן וכו', לסמל את עבודת הכפיים שבהקמת היישוב.
- מפתח ישן – המסמל את פתיחת הבית הראשון או המבנים הראשונים ביישוב.
- פריט יום-יומי מפעם – למשל, עששית נפט קטנה (פנס ישן), בקבוק חלב זכוכית של פעם, זוג נעליים בסגנון חלוצי, כובע טמבל ישן וכו'.
- סמל היישוב – אם ליישוב יש סמל, אפשר להביא תמונה.

נספח ב: מכתב דמיוני של מתיישב מראשית היישוב (להקראה תוך כדי הפתיחה)

שלום ילדים יקרים,

שמי יעקב, ואני אחד האנשים הראשונים שבנו את היישוב שלכם. השנה היא 1950. מדינת ישראל עדיין צעירה, וגם אנחנו הגענו לא מזמן – עלינו לארץ עם עוד משפחות. כשהגענו לכאן, לא היה כלום. רק אדמה יבשה והרבה חול. לא היו בתים ולא כבישים.

בהתחלה גרנו באוהלים. בכל יום קמנו מוקדם בבוקר – בנינו צריפים, שתלנו עצים וירקות וסחבנו מים מהמעין כי לא היו ברזים. בערב היינו יושבים ביחד לאור של עששית, שרים שירים ומדברים על הארץ שחלמנו לבנות.

זה היה קשה – אבל שמחנו. הרגשנו שאנחנו עושים משהו חשוב. חלמנו על יישוב פורח עם בתים, גינות, בית ספר לילדים ואפילו גן משחקים. אני כותב לכם את המכתב הזה כי אתם – הילדים של היום – ממשיכים את הסיפור שלנו. תזכרו שהיישוב שלכם נבנה בעבודה קשה, באהבה ובאמונה. תשמרו עליו. תהיו חברים טובים. תמשיכו לחלום ולעשות טוב.

באהבה גדולה,

יעקב לוי

אחד ממקימי היישוב שלכם

ISRAEL

ישראל

גלוית דואר • CARTE POSTALE

שלום יקרים,

שמי יעקב, ואני אחד האנשים הראשונים שברו את היישוב שלכם.

השנה היא 1950. מדינת ישראל עדיין צעירה, ואם אנחנו העלנו לא מדינה - עלינו לאורף עם חזק משפחות כשהעלנו כבאין, לא היה כואב. רק אדמה יבשה ודורבן חזק. לא היו בתים ולא כבישים.

במהלך שנה באו אליהם. בכל יום קמנו מוקדם בבוקר - בנינו צריפים, שטענו חצים וירקור וסחבנו מים מהמעיין כי לא היו ברימים. בלדק היינו יושבים בחדר לאור של חשיית שדים שדים ומדברים על האורף שחלמנו לבנות זה היה קשה - אבל שמחנו. הרגשנו שאנחנו חשים משהו חשוב.

חלמנו על יישוב פורח עם בתים, גינות בית ספר ליכדים ואפילו גן משחקים.

אני כותב לכם את המכתב הזה כי אתם - היכדים של היום - ממשיכים את הסיפור שלנו.

מבנו שהיישוב שלכם נבנה בקבוצה קשה, באהבה ובאמונה. גשמו עליו. יהיו חברים טובים. תמשיכו לחלום ולעשות טוב.

באהבה גדולה,

יעקב לוי

אחד ממקימי היישוב שלכם